

<p>מדינת ישראל משרד החינוך</p> <p>ראמ"ה הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך</p> <p>המזכירות הפדגוגית</p>	<p>עברית</p> <p>לכיתה ה'</p>	<p>חוברת טקסטים</p>
---	--	----------------------------

קראו את הסיפור שלפניכם, וענו על שאלות 1-12 בחוברת השאלות.

הילד והפרפר

- היה ילד קטן בארץ רחוקה ולו סב זקן וחכם. יום אחד כאשר ביקר הילד אצל סבו כהרגלו מפעם לפעם, ראה את הסב והנה הוא אווז בידו דבר מה ומתבונן בו בשתיקה. ניגש הילד והתבונן גם הוא, אולם לא הצליח לזהות את הדבר.
- 5 "מה זה?" הוא שאל את סבו, והסב השיב לו: "זהו גולם. בתוך הגולם חבוי לו פרפר יפה-כנפיים. בקרוב יתבקע הגולם ומתוכו יגיח פרפר נהדר למראה".
- "גולם?" גלגל הילד בלשונו את המילה החדשה ושאל בתקווה: "סבא, האם אוכל לקבל את הגולם הזה?"
- 10 הסב הסכים, אולם לפני שנתן את הגולם לנכדו הנרגש, הוסיף ואמר: "אני נותן לך את הגולם הזה בתנאי אחד: כאשר ינסה הפרפר לבקוע מתוך הגולם, אל תעזור לו! הנח לו להכות בכנפיו במעטפת הגולם עד אשר יבקע אותה בכוחות עצמו".
- 15 הילד, אשר השתוקק לקבל את הגולם, הסכים לתנאי, והסב הניח את הגולם בעדינות על כף ידו הקטנה. הילד עטף את הגולם בשתי כפות ידיו והלך לדרכו. מאחור נשאר הסב מהורהר ותוהה: האם יצליח נכדו לעמוד בניסיון?
- למחרת עם שחר רץ הילד לבדוק את שלומו של הגולם, וכך עשה גם ביום שלאחריו, וכן הלאה, אולם הגולם נשאר כשהיה. והנה יום אחד זה קרה – בתוך הגולם ניכרה תנועה. הגולם זע, והילד רטט מהתרגשות. הוא ראה איך מעטפת הגולם נפתחת מעט ומתוכה נגלה פרפר. הפרפר הקה בכנפיו העדינות במעטפת, ניסה לִבְקֹעַ אותה ולצאת לחופשי לאוויר

- העולם. הילד השתוקק מאוד לעזור לו, אך זכר את אשר הבטיח לקְבו. לפיכך לא עשה דבר, ורק הביט בפרפר הצעיר כאשר זה חבט בכנפיו. הוא התבונן בו שעה ארוכה וראה כיצד חבטות הכנפיים לא הועילו לפרפר הקטן להִקְלֵץ ממעטפת הגולם. לא קל היה לילד לשמור את הבטחתו לקְבו. הפרפר המסכן לא הצליח לצאת לאוויר העולם, והילד לא עמד עוד בניסיון. למרות הבטחתו לסבו, פתח הילד את מעטפת הגולם. לעיניו המִשְׁתַּאוֹת נגלה פרפר נהדר, כנפיו צחורות ועליהן פסים צבעוניים.
- 30 הוא הביט בשמחה ובסיפוק בפרפר שזינק החוצה, חופשי לעוף כרצונו. אולם שְׁמַחְתּוֹ לא ארכה זמן רב. אך פתח הפרפר במעופו, והנה צנח מִטָּה, נחבט באדמה ומת.
- 35 דמעות עמדו בעיניו של הילד. הוא שב לקְבו וסיפר לו על הפרפר היפה שְׁמַת מִיָּד לאחר שִׁקְע מן הגולם. הסב החכם הבין מיד את אשר אירע, ושאל: "הנכון הדבר שניסית לעזור לפרפר וביקעת את מעטפת הגולם למענו?"
- "נכון", הודה הילד הקטן. "הפרפר התאמץ מאוד ונראה מסכן כל-כך, ולכן עזרתי לו".
- 40 כעת הביט הסב בנכדו בעיניים חודרות, אשר אהבה ותוכחה שימשו בהן בערבוביה, ואמר לו: "דע, ה' ברא הכול בחכמה, וגם כאשר נראה לנו שקשה לפרפר, הרי זה לטובתו. כאשר פרפר בוקע מתוך הגולם הוא מכה במעטפת עד אשר מתחזקות כנפיו, והוא יכול לעוף. ואילו אתה, כאשר עזרת לפרפר וביקעת את המעטפת למענו, מנעת ממנו את האפשרות לחזק את כנפיו. הוא לא הצליח להמריא אל על, צנח ומת".

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על שאלות 14-22 בחוברת השאלות.

הרמב"ם

רבי משה בן מימון, הנקרא בקיצור הרמב"ם, היה ענק בתורה ובחכמה, פוסק הלכות, פילוסוף ורופא. הרמב"ם נולד לפני כ-900 שנים בערב פסח, למשפחה חשובה בעיר קורדובה שבספרד. אביו, רבי מימון, היה גדול בתורה ושימש דיין בעירו.

5

בילדותו התקשה משה הצעיר בלימודיו, והדבר גרם לו צער רב. ערב אחד הלך הילד לבית הכנסת, והתפלל לבורא עולם בְּבִכִּי ובתחנונים עד שנרדם. כשהתעורר הילד בבוקר, הרגיש לפתע שנפתחו בְּלָבוֹ מַעֲיִנוֹת החכמה. מאז הבין היטב את כל אשר למד והתמסר ללימוד התורה. עברו שנים והוא נודע ברבים כתלמיד חכם גדול בעל כישרונות נדירים, ויהודים וגויים העריצו אותו מאוד.

10

כשהיה הרמב"ם בן שלוש-עשרה החלה בספרד "תקופת השְׁמֵד". זו הייתה תקופה קשה שבה הכובשים המוסלמים גירשו מספרד את כל מי שלא הסכים להמיר את דתו ולהתאסלם. אף יהודי קורדובה, עירו של הרמב"ם, נקלעו למצוקה גדולה. כְּדִי לְהִנָּצֵל מרוע הגְּזֵרָה, הִתְחַזְּו מעטים מהם למוסלמים, אבל בסתר המשיכו לקיים את מצוות התורה. לעומתם רוב היהודים סירבו להתנהג כאילו הם מוסלמים. בעצת אביו של הרמב"ם, העדיפו רוב יהודי קורדובה לברוח מן העיר, וביניהם משפחת מימון.

15

המשפחה נדדה מעיר לעיר ברחבי ספרד ומרוקו, שהיו תחת שלטון המוסלמים. בכל מקום שהגיעו אליו, פעלו הרמב"ם ואביו כדי לעודד ולחזק את היהודים הסובלים. בגלל פעילותם זו גדלה מאוד הסכנה שנשקפה לבני משפחת מימון, ולכן החליטו לעלות לארץ ישראל. המצב בארץ ישראל היה קשה, והם נאלצו לעבור למצרים.

20

באותה תקופה היה במצרים מרכז יהודי גדול ומפואר. הרמב"ם התקבל שם בכבוד גדול והתמנה לראש הדיינים בעיר פוסטאט – היא קהיר. בפוסטאט עשה הרמב"ם חיל ושמך יצא לתהילה למרות גילו הצעיר. עם הזמן ראו בו כל הקהילות היהודיות שבמצרים וסביבתה רב ומנהיג חשוב.

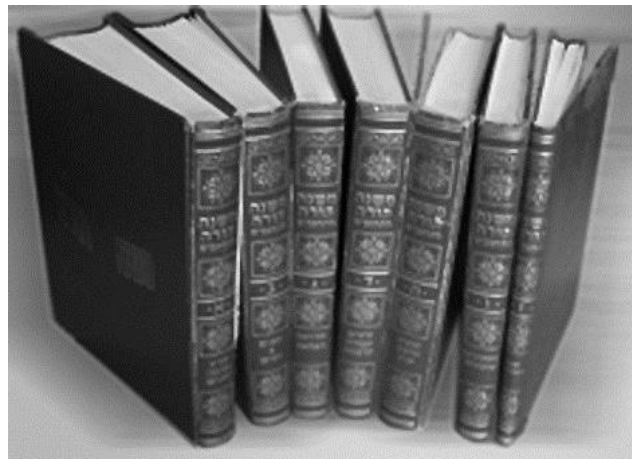
25

לימים ירד אסון על המשפחה – דוד, אחיו של הרמב"ם, טבע בים. הרמב"ם נאלץ לפרנס גם את משפחתו וגם את משפחת אחיו, וכך החל לעסוק ברפואה. עד מהרה הוא התפרסם כרופא גדול, ואף הוזמן להיות הרופא האישי של המלך. הרמב"ם ניצל את מעמדו הרם בארמון לטובת היהודים שחיו במצרים תחת שלטון המלך. שמו של הרמב"ם הלך לפניו, והגיעו אליו חולים ממקומות רחוקים. הרמב"ם היה עסוק וטרוד מאוד. השכם בבוקר היה רוכב על חמורו הרחק לארמון המלך, ומשם היה ממהר אל החולים הרבים שהמתינו לו במרפאה. 30 35

במשך כל חייו שקד הרמב"ם על לימוד התורה ועל כתיבת ספריו החשובים. כבר בהיותו בן חמש-עשרה, החל הרמב"ם לכתוב ספרים בענייני הלכה ואמונה, ספרים הנלמדים עד היום בכל תפוצות ישראל. נוסף על הספרים האלה, כתב הרמב"ם ספרי מדע ורפואה והם תורגמו לשפות רבות. בספריו הרבה לכתוב על תזונה נכונה ושיבח את תרגילי הגוף, המעניקים לאדם בריאות ושמחת חיים. 40

למרות גדלותו היו לרמב"ם מתנגדים, אבל הוא פתר את המחלוקות בינו לבין מתנגדיו בדברי נועם ובאורך רוח.

הרמב"ם נפטר בהיותו בן שבעים ונקבר בארץ ישראל בעיר טבריה.

"משנה תורה"

"משנה תורה" הוא ספר הלכה שכתב הרמב"ם. בספר י"ד חלקים, ולכן הוא נקרא גם "היד החזקה". בספר זה הכריע הרמב"ם ברוב ההלכות שנאמרו או שנלמדו בשני התלמודים, במדרשים ובכל ספרות ההלכה עד דורו.

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על שאלות 23-30 בחוברת השאלות.

כללי התנהגות לקראת ל"ג בעומר

הורים וילדים,

- כדי למנוע תאונות בל"ג בעומר, שמרו על כללי הבטיחות, משלב איסוף העצים ועד כיבוי המדורה:
- יש לאסוף קרשים ללא מסמרים. המסמרים עלולים לגרום חתכים. היזהרו מחיפוש קרשים במקומות שבהם הצמחייה גבוהה מחשש לנחשים. אסור להיכנס לאתרי בנייה מחשש לפציעות.
 - אין להבעיר מדורה מתחת לקווי חשמל וטלפון, בקרבת עצים ושיחים ובקרבת מתקני דלק.
 - הדלקת המדורה תיעשה על-ידי מבוגר בלבד. בתום ההדלקה יש להרחיק מן השטח כל חומר דליק.
 - יש להרחיק את חומרי ההדלקה מהישג ידם של ילדים.
 - צריך לגדר את המדורה באבנים, כדי שילדים לא יתקרבו אל האש יתר על המידה. יש לשמור על מרחק גדול בין מדורה למדורה.
 - יש לנעול נעליים גבוהות וללבוש מכנסיים ארוכים, כדי להגן על הגוף מפני גצים וגחלים.
 - אין לזרוק לאש חומרים דליקים העלולים להתפוצץ, כגון מכלי תרסיס וחזיזים.
 - חובה לדאוג לכיבוי מוחלט של המדורה לפני עזיבת השטח.
 - **מומלץ להצטייד:**
 - בתיק עזרה ראשונה למקרה של פציעות קלות.
 - בטלפון סלולרי כדי להזעיק עזרה בעת הצורך.
 - בשני דליי מים למקרה של התפשטות האש.